

Státní okresní archiv Klatovy

Újezdní školní rada Čachrov

1936–1950

Inventář

EL NAD č.: 1529

AP č.: 590

Eva Ulrichová

Klatovy 2016

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	6
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	6
Seznam použitých pramenů a literatury	7
Příloha: Seznam použitých zkratk	8
Inventární seznam	9

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Místní školní rady se zřizovaly na základě zákona č. 48/1868 ř. z., kterým byla vydána pravidla o postavení školy k církvi. Dohlížely na dodržování školských zákonů a nařízení vyšších školských úřadů, na školní docházku a na chování žáků. Dále se staraly o finanční i věcné potřeby školy, včetně školních budov i pozemků. Členové místní školní rady se volili ze zástupců školy, obce a náboženských společností. Volební období trvalo tři roky.

Počátky školství v obci Čachrov spadají časově do druhé poloviny 18. století. V Čachrově byla škola utrakvistická, k níž byly přiškoleny obce Čachrov, Březí, Dobřemělice, Chvalšovice, Chřepice, Jesení, Kunkovice, Mladotice, Němčice, Předvojovice a Zahradka. Školní budova čp. 5 byla postavena v roce 1861. V roce 1875 byla dosavadní škola proměněna v jednotřídní obecnou školu českou a v jednotřídní obecnou školu německou. Obě školy náležely k německému školnímu okresu klatovskému se sídlem v Nýrsku.

Místní školní rada v Čachrově vznikla v roce 1868, z nejstaršího období však nejsou o její činnosti zprávy. Pouze v obecní kronice je záznam, že byly zrušeny patronáty školní a jejich působnost byla přenesena na místní školní radu. V roce 1875, když došlo k rozdělení školy, byla pravděpodobně rozdělena i místní školní rada na českou a německou, avšak stále zasedaly společně.

Dne 15. září 1902 zadala místní školní rada stavbu školní budovy čp. 47 pro německou školu staviteli Václavu Tomanovi ze Záhorčic za 24550 korun.

Když v roce 1917 bylo nařízeno českým přiškoleným obcím, aby volily do české místní školní rady za členy občany německé národnosti, požádaly obce Čachrov a Kunkovice o úplné rozdělení místních školních rad a přiřazení české místní školní rady k české okresní školní radě. Tato žádost se projednávala dne 15. června 1917, ale výsledek nebyl zapsán.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 došlo k rozpuštění místních školních rad k 31. 12. 1920 vládním nařízením č. 605/1920 Sb., o místních radách školních a o místních výborech školních (pro školy menšinové). Nové místní školní rady a místní školní výbory (pro menšinové školy) byly voleny k 1. 1. 1921. Funkční období bylo čtyřleté, náplň činnosti zůstala stejná. Přímý dozor nad činností rady vykonávali okresní a zemští školní inspektoři. Podle tohoto nařízení byly místní školní rady v Čachrově v prosinci 1920 rozpuštěny a počátkem roku 1921 byla zvolena nová pouze jedna, která spadala pod Okresní školní radu v Klatovech. V dalších letech probíhaly pravidelně volby do místní školní rady dle platných zákonů. V roce 1924

podaly německé obce přiškolené do Obecné školy německé v Čachrově žádost k zemské školní radě o zřízení zvláštní místní školní rady pro německou obecnou školu v Čachrově. Tato žádost byla zamítnuta.

V roce 1929 byla výnosem MŠANO ze dne 29. srpna 1929 zřízena Státní měšťanská škola s československým jazykem vyučovacím v Čachrově. Ta byla spravována přímo MŠANO, které dne 9. února 1930 ustanovilo v Čachrově místní školní výbor. Ten usiloval o stavbu školní budovy, která byla povolena a postavena až v roce 1938. Do té doby byla škola umístěna ve školních budovách obecných škol. Místní školní rada se starala o otop a úklid ve státní měšťanské škole, kvůli tomu se však velice zadlužila, a proto v roce 1933 žádala MŠANO o zrušení tohoto nákladu, od něhož byla osvobozena až od 1. ledna 1935.

Přestože byl v roce 1935 vydán zákon o měšťanských školách č. 233/1935 Sb. ze dne 20. 12. 1935, který zavedl pojem újezdní školní rada jako správní orgán pro školní obec i školní újezd, nevztahoval se na školy, které spravovalo přímo a výhradně MŠANO. Z tohoto důvodu v Čachrově působila i nadále místní školní rada pro obecné školy a místní školní výbor pro měšťanskou školu. Ke změně došlo až v roce 1945.

V období okupace bylo vládním nařízením č. 115/1941 Sb., o složení místních (újezdních) školních rad ustanoveno, že členy místní školní rady jmenoval přednosta okresního úřadu. K další změně došlo v roce 1943, kdy se nařízením ministra školství č. 302/1943 Sb., o místní školské správě zrušily místní školní rady. Jejich pravomoc přešla na starostu obce v sídle školní rady nebo mohl být jmenován jiný člen obecní rady, v případě potřeby i jiná osoba (pověřený představený školní obce). V Čachrově byl pověřen dekretem ze dne 10. března 1944 převzetím místní školní správy podle tohoto nařízení řídicí učitel, který vedl doposud veškerou agendu místní školní rady.

K obnovení školních rad v roce 1945 došlo na základě výnosu MŠO č. 96/1945 (pokyny o úřadování školních úřadů (orgánů) místní, okresní a zemské správy). Jejich činnost se řídila vládním nařízením z roku 1920. Místní školní obec Čachrov žádala Místní národní výbor Čachrov o jmenování dvou členů a jednoho náhradníka. Zastupitelstvo MNV Čachrov na svém zasedání dne 20. února 1946 rozhodlo počkat až na pokyn Okresního národního výboru Klatovy, podle kterého dne 6. dubna 1946 zvolilo újezdní školní radu, pod níž spadala místní školní rada. Dne 2. května 1946 byla ustanovena za přítomnosti okresního školního inspektora Josefa Rohna patnáctičlenná újezdní školní rada. Při tomto ustanovení bylo projednáno, aby se místní školní rada

za přítomnosti předsedy újezdní školní rady usnášela samostatně ve věcech týkajících se správy obecné školy. První řádná schůze místní školní rady se konala 16. května 1946.

Činnost místních školních rad zanikla zákonem č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů, podle kterého byly od 1. ledna 1950 zrušeny školní obce. Jejich práva a závazky přešly na stát a finanční prostředky se staly součástí rozpočtu místního národního výboru v obci, v níž měla škola sídlo.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Dochované archiválie se pravděpodobně po celou dobu existence školní rady nacházely v budově školy. Do archivu byly předány dne 6. 7. 1959 - přír. č. 40/59 Osmiletou střední školou Čachrov. Archivní fond Újezdní školní rada Čachrov EL NAD 1529 byl v roce 1998 vyčleněn z archivního fondu Základní škola Čachrov EL NAD 1861.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Ve fondu jsou archiválie místní školní rady z let 1936–1941 a z újezdní školní rady z let 1946–1950, celkový časový rozsah je 1936–1950. Jazykem archiválií je čeština. Po fyzické stránce jsou archiválie poškozeny prachem.

Fond obsahuje 2 úřední knihy z let 1937–1938, 1 podací protokol z let 1946–1950 a 1 kartonů spisů z let 1936–1946. Nedochovaly se žádné knihy zápisů ze schůzí, ani jiné další archiválie.

Při pořádání fondu došlo ke změně názvu z Místní školní rada Čachrov na Újezdní školní rada Čachrov, což je poslední název původce. Dále došlo ke změně časového rozsahu z let 1937–1950 na 1936–1950, a to z důvodu datování rozpočtu na rok 1937 rokem 1936.

Při pořádání fondu nebyla provedena žádná vnitřní skartace.

Pořádání a inventarizace fondu proběhly podle vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále podle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 a jeho Dodatku

čj. SOAP/006-1300/2014, Základních pravidel pro zpracování archiválií čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 a Metodického pokynu Archivní správy MV v Praze čj. AS/1-2-2020/99.

Pro uspořádání archiválií daného archivního fondu bylo použito následující pořádací schéma:

I. Úřední knihy

II. Spisový materiál

a) Registraturní pomůcky

b) Spisy

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond obsahuje účetní materiál místní školní rady z let 1936–1939, a to hlavní knihy, pokladní deníky, rozpočty místní školní obce a účetní závěrky místní školní obce. Z těchto archiválií lze čerpat informace o způsob hospodaření místní školní rady. Dále se zde nachází záznamy ze schůzí MŠR z roku 1937 a 1941, které obsahují pozvání na schůzi, listinu přítomných a výpis z protokolu o schůzi MŠR - jedná se vyplněný předtištěný formulář schválení účtů místní školní obce za určitý správní rok. Ve fondu jsou také archiválie újezdní školní rady, a to podací protokol z let 1946–1950, přičemž v roce 1950 je uveden pouze jeden záznam z 10. ledna 1950 o školním rozpočtu pro střední školu na rok 1950, který byl adresován MNV Čachrov. V tomto podacím protokolu byl vložen nevyplněný tiskopis pro místní újezdní školní rady z roku 1946 pro jejich slib, dále seznam se jmény a adresami zástupců a náhradníků této rady. Toto bylo ve fondu ponecháno jako zajímavá informace.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond zinventarizovala v roce 2015 a archivní pomůckou opatřila v roce 2016 ve Státním okresním archivu Klatovy Eva Ulrichová.

V Klatovech 19. 2. 2016

Eva Ulrichová

Seznam použitých pramenů a literatury

SOKA Klatovy. *Národní škola Čachrov*. EL NAD 1258.

SOKA Klatovy. *Základní škola Čachrov*. EL NAD 1861.

SOKA Klatovy. *Archiv obce Čachrov*. EL NAD 728.

SOKA Klatovy. *Místní národní výbor Čachrov*. EL NAD 26.

Říšský zákoník (Reichsgesetzblatt). Vídeň: c. k. dvorní a státní tiskárna, 1868.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1920.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1935.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1941.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1943.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé. Praha: Státní tiskárna, 1949.

Věstník ministerstva školství a osvěty. Praha: Státní nakladatelství, 1945.

JANÁK Jan, HLEDÍKOVÁ Zdeňka, DOBEŠ Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-709-1

TOPINKA, Jiří a kol. Příspěvek k pořádání školských fondů, *Archivní časopis*, 2008, roč. 58, č. 2.

Příloha: Seznam použitých zkratek

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
c. k.	císařský-královský
čj.	číslo jednací
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn.	evidenční jednotka
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
MŠANO	Ministerstvo školství a národní osvěty
MŠO	Ministerstvo školství a osvěty
MŠR	místní školní rada
MV	ministerstvo vnitra
OŠR	okresní školní rada
ppr	podací protokol
přír. č.	přírůstkové číslo
roč.	ročník
ř. z.	říšský zákoník
Sb.	sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
ÚŠR	újezdní školní rada

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
I. Úřední knihy			
1	Hlavní kniha MŠR	1937	ukn 1
2	Hlavní kniha MŠR	1938	ukn 2
II. Spisový materiál			
a) Registraturní pomůcky			
3	Podací protokol ÚŠR	1946–1950	ppr 1
b) Spisy			
4	Záznam schůze MŠR (pozdávka, listina přítomných, výpis z protokolu - schválení účtů školní obce)	1937, 1941	kar 1
5	Pokladní deníky MŠR	1937–1938	kar 1
6	Rozpočty místní školní obce na rok 1937, 1938	1936–1937	kar 1
7	Účetní závěrky místní školní obce za rok 1937, 1938	1938–1939	kar 1
8	Slib ÚŠR (tiskopis a seznam)	1946	kar 1

Název archivní pomůcky:	Újezdní školní rada Čachrov
Značka archivního fondu:	ÚŠR Čachrov
Časové rozmezí:	1936–1950
Počet evidenčních jednotek:	4 (2 úřední knihy, 1 podací protokol, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	8
Rozsah v bm:	0,12
Stav ke dni:	19. 2. 2016
Zpracovatel archivního fondu:	Eva Ulrichová
Zpracovatel archivní pomůcky:	Eva Ulrichová
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Pavel Havlovič dne 19. 2. 2016 – čj. SOAP/040-0272/2016